

Sommige ouders lijken fan van een dosis 'fuck around and find out' (FAFO) in hun opvoeding, waarbij je kinderen met hun hoofd tegen de muur laat lopen. Is die harde hand een welkome tegenreactie op het hevig bemoederen, of net niet?

CHLOË STYLEMANS

"Fuck around and find out". Niet meteen de leuke die je zou linken aan opvoeden. Toch is FAFO-parenting de nieuwe en goed bekende opvoedstijl die furore maakt. Het is een reactie op de zogeheten 'helikopterouders' die hun kinderen te hard zouden beschermen. Een pleidooi voor minder bemoeienis, dus. Met het idee dat kinderen zo veerkrachtiger worden.

Een voorbeeldje: een kind wil geen jas aantrekken, ook al regent het? Dan stuur je het kind maar zonder jas naar buiten. Of als een kind weigert te eten, dan maar met honger naar bed. Op het internet zijn er mensen voor te winnen. Vooral Amerikaanse video's gaan viraal, met eerder extreme voorbeelden. Zoals Paige Carter, die uitlegt hoe ze de iPad van haar dochter uit het raam gooide toen die zich misdroeg. De video haalt 12 miljoen kijkers.

Jaren 90

"Het is een stijl die we maatschappelijk wel terugzien", zegt pedagoog Philippe Noens (Odisee). "In het onderwijs wil men ook terug naar meer orde en discipline. Ook daar zien we een beweging naar een strengere aanpak. Ook het ministerie van Defensie roept ons op om ons voor te bereiden op een verharde wereld. Opvoedingshypes hangen in feite altijd samen met maatschappelijke tendensen."

"In de jaren 60 was er bijvoorbeeld de ontkerkelijking en secularisering. Gezinnen werden minder religieus en minder afhankelijk van zuilgebonden organisaties. Dit leidde tot een meer vrije en kindgerichte opvoeding, min of meer tot de jaren 90. Dan brak de zaak-Dutroux uit en gingen we plots meer toezicht houden op onze kinderen." Al is FAFO-ouderschap geen radicale terugkeer naar die jaren 90. "Het lijkt een correctie op *gentle parenting*, te liefelijk omgaan met jouw kinderen. Wie niet wil luisteren, mag met zijn kop tegen de muur

"Weet dat een kind geen product is dat je kan kneden. Ze hebben hun eigenheid"

PHILIPPE NOENS
PEDAGOOG

Terug naar 'wie niet horen wil, moet voelen'

knallen en zal zo wel beseffen dat zijn ouders uiteindelijk gelijk hebben. Wat me opvalt, is dat het lijkt of we bij elke stijl het opvoeden willen heruitvinden. Er worden telkens andere dimensies geaccentueerd van wat het betekent om met kinderen om te gaan: je stelt grenzen, en je biedt ondersteuning."

Wat niet wegneemt dat er in de FAFO-stijl bruikbare aspecten zitten, zegt Stijn Van Petegem, ontwikkelingspsycholoog aan de ULB die de impact van overbeschermend opvoeden bestudeert. "FAFO is een vorm van ervaringsgericht leren, waarbij kinderen leren dat hun daden consequenties hebben. Kinderen leren bepaalde dingen door hun eigen ervaringen en niet door ouders die hen zeggen: doe iets zus of zo. Een eenjarige die graag met een lepel eet, mag je gerust even laten proberen, ook al lukt het niet meteen."

Valkuil

Noens zegt dat ouders het beste weten wat werkt voor hun kind. "Ook als die gebaat is bij een meer kordate aanpak. Als pedagoog zeg ik gewoon: kinderen hebben hun eigenheid. Je kan kinderen nooit kneden."

Er zijn nadelen verbonden aan de stijl, zegt ook Van Petegem. "Positieve betrokkenheid blijft belangrijk. Je kan niet altijd uitgaan van het 'trek je plan-principe'. Want op sommige leeftijden weet een kind ook gewoon niet uit zichzelf dat het zonder jas in de regen ziek kan worden. Je moet als ouder ook niet de boodschap geven dat je er niet bent voor je kind."

Moeten we dan toch weer mild ouderen? "Dat is een term die

"Positieve betrokkenheid blijft belangrijk. Je kan niet altijd uitgaan van het trek-je-plan-principe"

STIJN VAN PETEGEM
ONTWIKKELINGSPSYCHOLOG

nogal een eigen leven is gaan leiden", zegt Van Petegem. "Het betekent niet dat alles mag. Het is voor een kind effectief belangrijk om met emoties als verdriet of kwaadheid te leren omgaan. Mild ouderschap zet daar sterk op in, door emoties door het kind te laten benoemen. Dat principe is niet slecht, de valkuil is wel dat de nadruk heel erg komt te liggen op hoe je als ouder hoort te reageren. Je moet geduldig zijn en mag niet uit je krammen schieten. Doe je dat wel, is er

schuldgevoel. Een FAFO-stijl lijkt vooral ook een tegenreactie op een overbeschermende opvoedingsstijl, waarbij ouders alles overnemen. Uit onderzoek zien we ook dat bij een meer overbeschermende manier van opvoeden kinderen minder probleemoplossend denken of ze minder goed met frustraties of stress leren omgaan. Te hard beschermen is niet per se een goed idee. Het kan zorgen voor meer angst bij kinderen."

Niet zoals een cake bakken

Wat is nu de beste opvoeding? "Er bestaan veel visies en meningen over opvoeden, waardoor ouders niet altijd door het bos de bomen zien. Bij elke stijl wordt de rol van de ouder erg naar voren geschoven. Dat legt veel druk bij ouders, terwijl we weten dat meerdere factoren een rol spelen bij een gezonde ontwikkeling. Zoals de school, vrienden en de buurt

waar je leeft. Als een kindje in de supermarkt huilt, wijzen we dus vaak onterecht alleen naar de ouder. Laat je niet van de wijs brengen door alle verwachtingen. Fouten maken is niet erg. Eigenlijk zijn het de ouders die FAFO op zichzelf moeten toepassen. Volg je buikgevoel, probeer en zoek met de beste intenties wat bij jouw kind werkt. Hou niet rigide vast aan een opvoedingsstijl, want tijden veranderen."

Een specifieke methode of één aanpak om goed op te voeden, bestaat volgens de experts niet. Noens zegt dat opvoeden niet zoals een cake bakken is. "Je kan je achter de FAFO-stijl scharen, omdat het strookt met jouw waarden. Bijvoorbeeld los slingerend speelgoed in een vuilniszak stoppen en ermee dreigen het buiten te zetten. Het kan dat jouw kind dan plots in actie schiet, maar zeker ben je niet. Opvoeden is een spel. En kinderen spelen onmiddellijk mee. Wat als jouw kind zijn schouders ophaalt? Welke ouder wil dan zijn dreigement ook effectief waarmaken? Het lijkt me aangenamer om zaken uit te praten dan je te verliezen in dat soort machtsspelletjes."

"Opvoeden is een spel, en kinderen spelen meteen mee. Welke ouder gaat zijn dreigement waarmaken als zijn kind zijn schouders ophaalt?"

PHILIPPE NOENS
PEDAGOOG

